

Υφεση και στασιμότητα, η μεγαλύτερη απειλή για την επόμενη κυβέρνηση

Του ΔΡΟΣ ΑΝΤΩΝΗ ΖΑΪΡΗ*

Εκτός από το κράτος και τις κυβερνητικές πολιτικές του, που εδώ και πολλά χρόνια για λόγους καθαρά πελατειακούς συντηρούν αναξιολόγητα αλλά όχι αναίμακτα εκατοντάδες επιχειρήσεις του δημόσιου τομέα και ΔΕΚΟ, σωρεύοντας ελλείμματα εκατοντάδων εκατομμυρίων που επιβαρύνουν τους φορολογούμενους, εξίσου ανάλογη είναι και η ευθύνη της ιδιωτικής επιχειρηματικότητας. Και τούτο, διότι κατά μεγάλο μέρος, που προσδιορίζει ωστόσο και την ανωριμότητα της φύσης τους, οι ιδιωτικές αγορές στη χώρα μας έχουν υψηλό βαθμό εξάρτησης από το κράτος - προστάτη στο πλαίσιο εκτέλεσης συμβάσεων έργου ή ανάληψης έργων υποδομιών, αλλά και τις ανταλλακτικές, σε προμηθειική βάση, σχέσεις που διαμορφώνουν για προσπορισμό ίδιου προφανώς οφέλους, με τις εκάστοτε κυβερνήσεις.

Εν τούτοις, παρά τα υπανάπτυκτα στοιχεία που χαρακτηρίζουν τις εγχώριες αγορές, παρατηρή-

θηκε μια μεγάλη βελτίωση της εξαγωγικής δραστηριότητας, μιας και οι εξαγωγές για πρώτη φορά ξεπέρασαν, τη χρονιά και πέρασε, το φράγμα των 32 δισ. ευρώ με αντίστοιχη βεβαίως ανησυχητική αύξηση των εισαγωγών. Ωστόσο, η κατάσταση αυτή δεν δικαιολογεί τον παραμικρό πανηγυρισμό, καθώς τόσο οι εξαγωγές όσο και άλλα προϊόντα που απευθύνονται στην εγχώρια ζήτηση κατακτούν αγορές περισσότερο για λόγους δραματικής και αναγκαστικά επιβαλλόμενης μείωσης μισθών και συντάξεων, και λιγότερο για λόγους αύξησης παραγωγικότητας και συνολικής μεγέθυνσης της οικονομίας. Πρέπει, πάντως, να επισημανθεί ότι οι χαμηλοί μισθοί, αξιοποιώντας και την ευνοϊκή συγκυρία της χαμηλής τιμής της ευρωπαϊκής ανάκαμψης, βοήθησαν στην τόνωση των εξαγωγών και στην υποτυπώδη μεγέθυνση της οικονομίας με ικανοποιητική κατά τα άλλα συμμετοχή και των

Οι εξαγωγές για πρώτη φορά ξεπέρασαν το φράγμα των 32 δισ. ευρώ, με αντίστοιχη βεβαίως ανησυχητική αύξηση των εισαγωγών.

περιβόητων διεθνώς εμπορεύσιμων προϊόντων.

Από την άλλη, αρκούν όλα αυτά για να εκτρέψουν το τέρας της ύφεσης και της χρόνιας στασιμότητας που απειλεί την οικονομία: Η απάντηση είναι αρνητική εάν στραφούμε στον άλλο πυλώνα, πλιν των εξαγωγών, της οικο-

νομίας, που είναι οι επενδύσεις. Εδώ τα πράγματα είναι δραματικά, όσο αμφισβητήσιμα και αν θέλει ο καλοπροαίρετος μελετητής να ερμηνεύσει.

Οι ξένες άμεσες επενδύσεις είναι σχεδόν κολλημένες στο 1,5% με 2% του ΑΕΠ, με τους ξένους επενδυτές να αναμένουν περι-

βάλλον εμπιστοσύνης, να προσδοκούν εξυγίανση του τραπεζικού συστήματος και ολοκλήρωση των εκκρεμωσών μεταρρυθμίσεων. Οι εγχώριες επενδύσεις κινούνται στα επίπεδα των 20-25 δισ. μετά τη δραματική πτώση κατά 30 δισ. της τελευταίας δεκαετίας. Το χειρότερο είναι ότι οι αποσβέσεις υπερβαίνουν κατά 32 δισ. και ως εκ τούτου μιλάμε για αποεπένδυση.

Τη χρονιά αυτή, η αισιοπένδυση σε συνδυασμό με πλήθος αρρυθμιών που αφορούν τον δημόσιο τομέα, αλλά και η απουσία επαγγελματικού προσανατολισμού και δημιουργικής κατεύθυνσης σε ανταγωνιστικά προϊόντα υψηλής προστιθέμενης αξίας και καινοτομίας, έχει ως αποτέλεσμα τα χαμηλά μισθολόγια, τις μειωμένες αμοιβές λόγω μειωμένης παραγωγικότητας και, κυρίως, την παραγωγή χαμηλού προφίλ θέσεων εργασίας. Όλα αυτά βεβαίως εξηγούν και

την επερχόμενη ασθενική ζήτηση, που πρόκειται να απειλήσει τα επόμενα χρόνια την πραγματική οικονομία.

Η αισιόδοξη προσέγγιση του αυξητικού ρυθμού κατά 1,8% του όγκου πωλήσεων στο λιανικό εμπόριο και η κατά 0,1% αύξηση της ιδιωτικής κατανάλωσης είναι βέβαιο ότι με την ενίσχυση των ίδιων πολιτικών, ανεξαρτήτως κυβερνήσεων και της μειωμένης αντίληψης και μελέτης της γενεσιουργού αιτίας, που είναι η εκποίηση περιουσιακών στοιχείων και οι συνεχείς ρευστοποιήσεις, δεν θα συνεχίσει για πολύ να έχει τα ίδια αισιόδοξα χαρακτηριστικά εάν δεν ληφθούν άμεσα μέτρα και δεν εφαρμοστούν πολιτικές αναστροφής του προσανατολισμού της οικονομίας.

* Ο Δρ Αντώνης Ζαΐρης είναι αναπληρωτής αντιπρόεδρος ΣΕΛΠΕ, επίκ. καθηγητής Πανεπιστημίου Νεάπολης, Πάφος.